

אליג'מאיל

ג'ונבלאט: האב והבן
באין ציפור לשיר, גם חמור ייחשב לזמיר

באיזור היו מיקרים רבים שבהם התעמרו ופגעו נוצריי הסכינה כבני עדות אחרות, ועם הנסיגה עלולים אלה לנצל את שעת-הכוש כדי לפרוע חשבונות ישנים ולנקום על פגיעות העבר.

ככלל, יהיו הנוצרים באיזור עסוקים בהגנה על עצמם. אולם אין להוציא מן החשבון נסיונות לפגוע במחנות הפליטים הפלסטיניים.

אין אופטימיות

ה מציאות באיזור היא כה מורכבת ומסוכנת שיש אפשרות

בזאת ייצאו מן המחותר, אלא אם ישלט כוח כלשהוא. כמו צבא לבנון או יוניפיל, על האיזור.

אם כי מטרתה הראשונית של התשתית שהקימו היא הגנה על מחנות הפליטים מפני מעשי-טבח, אין ספק שיחד עם בוא תגבורות מכיירות והבקאע, ניתן יהיה להרחיבה ולהפי' עילה במאבקים הפנימיים שיתנהלו באיזור, וברבות הזמן גם נגד ישראל.

גם אנשי ערפאת לא טמנו ידם בצלחת, וכמוהם אנשי אירגונים של חשב וחואתמה, כאשר בוגרי אנצאר, כפי שהם מכונים בצה"ל, משמשים מאגרגיס עיקרי לכל האירגונים.

פעולה נגדם עם גורמים סוניים ופלסטיניים.

בישראל מקווים ליצירת קואליציה של נוצרים אל-אמל-מימשל, כנגד קואליציה של סונים ופלסטינים וגורמים נוספים. אולם אם ייקלע אל-אמל למאבק נגד הסונים ובעלי בריתם הפלסטיניים, הם עלולים להס' תיע וליטיע לאירגונים פלסטיניים אחרים, כפי שכבר עשו בעבר. כך, לדוגמה, אם יסתייעו הסונים באנשי אברמוסא, עשוי אל-אמל להסתייע בתומכי ערפאת, ולהיפך.

מצב זה, שבו יצטרכו גורמי-הכוח השונים לכל סיוע כמאבק אלה באלה, יביא לכך שהם ייטו לשתף פעולה עם גורמים פלסטיניים שונים, ובכך יקלו על חזרתם והתבססותם של אלה בדרום. יחד עם זאת, אם יווצר אצלם חשש מכוחות השתלטות של הפלס' טינים על צידון או חלקים ממנה, עלולה לקום קואליציה של סונים ושיעים שתפעל נגדם. ראוי להזכיר בהקשר זה, כי הן אל-אמל והן האירגון העממי הנאצרי ניהלו קרבות נגד אש"ף בתקופה שלפני מילחמת לבנון, על רקע נסיונותיו של אש"ף להשתלט אל איזור משולש הברזל שממזרח לצור ועל העיר צידון עצמה.

אשר לחומייניסטים, אפשר להניח שהללו ינסו לפעול רווקא נגד אל-אמל כדי להחליש את השפעתו ואת כוחו בקרב האוכלוסיה השיעית בדרום, וכן סביר שיצטרפו לקואליציה המכוונת נגד הנוצרים והמימשל הלבנוני, או לפחות ישתפו פעולה עם קואליציה כזאת.

תשתית רדומה
ה פלסטינים ירדו מן ההפקר, אך גם עלולים להינקע ממנו.

את אנשיהם, תוך הסכמה שחלקם יצטרפו לצד'ל.

עדה, כאשר ייצאו משם צה"ל וצד'ל, יחזרו, ככל הנראה, אנשי הכוחות הלבנוניים ואליהם עשוי להצטרף צבא לבנון.

כך נוצר מצב, שבו עלול להתהוות איום על איזור-השליטה הדרוזי בשתי חזיתות — הן מצפון והן מדרום — עליירי אנשי הפלנגות ועליירי צבא לבנון, הכפוף למימשלו של אמין אל-ג'מאיל, שנואנפשמם של הדרוזים.

אין זה מן הנמנע שג'ונבלאט יהיה מעוניין להסיר לפחות את האיום הדרומי, בכך שייטיע לגורמי-הכוח שבצידון, כמו סונים, פלסטינים ושיעים, החוששים מן הנוצרים והמעונו' יינים להיפרע מהם, לסלק את הנוצרים מן האיזור שמדרום לאוואלי. ייתכן וג'ונבלאט יעמיד לרשותם את עוצמתו הצבאית, שהיא החזקה ביותר באיזור, בעוד אין זה מן הנמנע שבתמורה יוכה לאי-אלה אחווים מן השליטה בנמל ובנכסים מישקיים אחרים, דבר המהווה פיתוי לאי-קטן כשלעצמו.

על רקע זה תיתכן גם כניסתם של לוחמים דרוזים לצידון, כפי שקרה בכיירות.

קואליציות

אפשרויות

אשר לגורמי-הכוח המצויים בשטח שיפונה, הרי שעד להת' נקשות בחייו היה מצטפא סע, ממנהיג האירגון העממי הנאצרי, אחד הגורמים הבולטים באיזור, אם לא הבולט שבכולם. המנהיג הסוני, שאביו, מערוף עובד, נהרג במהומות שהיו בצידון טעו פרץ מלחמת-האזרחים ב-1975, ואשר לדעת רבים היוו את

מה יעשה צבא לבנון? מה יעשו הדרוזים? מה יעשו השיעים? מה יעשו הסונים? מה יעשו הנוצרים? מה יעשו הקומוניסטים? מה יעשו הפלסטינים?

להיווצרות בריתות וקואליציות נר ספות גם בהרכבים רבים נוספים. כמו כן קיימות עוד אינספור אפשרויות לסיפוסים ומריבות בין ובתוך האיר' גונים השונים, החל על רקע איזורי שליטה וכלה על רקע מדיני. כך, לדוג' מה, עלולים לפרוץ סיכסוכים בין שתי המיפלגות הקומוניסטיות, בין פלגים חומייניסטיים שונים, בין פלגים לפלטי 1967 בקרב הפלסטינים, או בין קבוצות שונות בתוך אל-אמל.

סיכוסיה מצב גניורה המתפנה אינו מותיר סיבות רבות לאופטימיות. הסיכויים להתפרסותו של כוח שיוכל להחזיק מעמד באיזור לאורך זמן הם מועטים, וצפוי שבמוקדם או במאוחר יפרצו בו מאבקי-שליטה שיהיו מלווים במעשי-טבח.

אסור לשכוח שלשליטה על נכסים מישקיים יש השלכה על עוצמתן של המיליציות השולטות בהם, שכן ככל שהכנסותיהן גבוהות יותר, כן הן יכולות לשלם ללוחמיהן משכורות גבוהות יותר, שימשכו יותר מגוייסים לשורותיהן, לרכוש נשק ואמצעי לחימה ולשחר את מי שצריך.

מבחינתה של ישראל יש משמעות מיוחדת לעובדה שהאירגונים הפלס' טיניים יחזרו ויתבססו בשטח, בהסתמ' כם על התשתית שכבר קיימת שם, בתוספת תגבורות מכיירות ומן הבקאע, כאשר יש להניח שג'ונבלאט לא רק שלא ימנע את מעכרם לדרום, אלא גם ישמח להראות את הדרך דרומה לאותם אנשי האירגונים הפלס' טיניים, היושבים בשטחו, באיזור השוף ובאקלים אל-ח'רוב.

ואם כי ככלל מעוניינים כמעט כל הגורמים בדרום לבנון למנוע את שובה של נוכחות צבאית פלסטינית לשם, הרי עקב מאבקי-הכוח ביניהם, הם יודקו לסיועם של הפלסטינים, ובכך תיפתח הדרך לשובם לדרום ולהתבי' סטותם שם. **רוני שפיגל**

אשר ליחסיהם של הקומוניסטים עם החומייניסטים, ברור ששתי אידרי' אולוגיות כה מקוטבות, הפונות לאותו ציבור יעד, סופן להתנגש בעוצמה, אם כי שיקולים טאקטיים עשויים לרחות את מועד ההתנגשות.

גורם אחרון: האוכלוסיה הנוצרית. גורלה של זו לוטה בערפל, ולא מן הנמנע שיבוצעו בה מעשי-טבח. הנוצרים יושבים לא רק ברצועת הכפרים שמדרום לאוואלי, אלא גם בצידון עצמה, כמו בשכונת מיה ומיה וגם בכפרים שמדרום-מזרח לצידון, כמו מע'רדושה ואל-עדוסייה.

הנוצרים בדרום מקווים להתפרסות צבא לבנון, כדי שימנע מעשי-טבח נגדם. במשך התקופה שצה"ל שלט

אפשר להניח שאירגונים אלה ואחרים יחזרו לשלוט במחנות הפליטים, כאשר אין זה מן הנמנע שיתנהלו שם קרבות על השליטה בין האירגונים היריבים ובעיקר בין אנשי אברמוסא, בתמיכת אירגונו של ג'יבריל, לתומכי ערפאת.

על רקע התארגנותם של הפלס' טינים באיזור, גם לא מן הנמנע שצה"ל יערוך במחנות "מיבצע-ניקוי" כלש' הוא לפני הנסיגה.

שני גורמי-כוח נוספים, על אף ממריהם הקטנים יחסית, הן שתי המיפ' לגות הקומוניסטיות, אירגון העבודה הקומוניסטי והמיפלגה הקומוניס' טית הלבנונית. שתי אלה היו והינן פעילות ביותר במילחמת-הגרילה נגד צה"ל, ויש להניח שיתמכו בקואליציה

בקרב האוכלוסיה הפלסטינית במחנות קיימים חששות ממעשי-טבח שייעשו בהם לאחר הנסיגה. מצד שני, האיר' גונים השונים במחנות הפליטים מאר' גנים את אנשיהם, צוברים נשק ומת' כוננים לבאות.

אחד הגורמים הפלסטיניים החזקים בשטח הוא אירגונו של אברמוסא. אירגון זה הקים לעצמו, בחודשים האחרונים, תשתית מחתרתית רדומה במחנות הפליטים, וזאת כסיועם של אנשי אל-אמל דווקא, שבתמורה הסתייעו באירגון של אברמוסא בתחר' מים אחרים.

אנשי אירגון זה כמעט שאינם משתתפים בפגיעות, כדי שלא להיחשף, ומתכוננים לנסיגה, שבעק'

אותה-הפתיחה למילחמה, היה, עליפי ההערכה, מוביל את הסונים שבצידון למאבק נגד הנוצרים והמימשל הלבנוני על השליטה בעיר ובנכסיה המישקיים.

לצורך זה סביר להניח שהיה משתף-פעולה עם גורמים פלסטיניים שונים, וכל עוד היתה קיימת תחושה של איום נוצרי, ייתכן שהיה מצליח לזכות בשיתוף-פעולה של גורמים שיעים, כמו אל-אמל. אין זה מן הנמנע שהיה מבקש להסתייע גם בדרוזים של ג'ונבלאט.

ההתנקשות בחייו, באמצעות מכר נית-תופת, ניטלה אותו בשלב זה, ולפיכך נופל עיקר החשד על הנוצרים והמימשל הלבנוני, אם כי ייתכן כהחלט שההתנקשות בוצעה עליירי גורמים שיעים, אשר אינם מעוניינים בהשתלטות סונית על צידון, על אחת כמה וכמה אם תיעשה כסיועם של פלסטינים.

בשלב זה לא ברור מה יעשו הסונים של צידון, אחרי שאיבדו את מנהיגם, אם כי ייתכן שאנשי המיליציה של סעד יצליחו לגבש קואליציה סונית-פלסטינית. יחד עם זאת, כתוצאה מן המבוכה שהשתררה בשורותיהם, נפגעו סיכוייהם של הסונים לגבור על השיעים במאבקי-הכוח על השליטה בעיר.

אשר לשיעים עצמם, יש להכחין בין אל-אמל לאירגונים החומייניסטיים. אל-אמל מעוניין, ככל הנראה, בירידת צבא לבנון לדרום וייתכן שישתף עימו פעולה נגד הסונים, הפלסטינים ותומ' כיהם, ואולי יוכה תמורת זאת בנתחים מן השליטה על נכסיה המישקיים החשובים של צידון.

קיימים גם מגעים להשגת הסכם בין אל-אמל לבין הנוצרים בדרום, אולם לא ברור אם מגעים אלה יניבו פרי. מצד שני, אם יחוש השיעים, שהם מאויימים בידי הנוצרים והמימשל הלבנוני, הם, כהחלט, עשויים לשתף

בתי-הזיקוק שליד הזהראני בווערים בראשית המילחמה ככל שהכנסות גבוהות יותר, משכורות-הלוחמים גבוהות יותר